

De Blauwe Texelaar

Het Blauwe Texelse schaap is ruim veertig jaar geleden ontstaan als een kleurvariant van de tot dan algemene witte Texelaar. In fokkerijtermen zou je kunnen spreken van een erfelijke afwijking. Maar zo'n afwijking kan ook tot een nieuw ras uitgroeien. Dat is gebeurd. Het aantal dieren is voortdurend gegroeid en inmiddels is de Blauwe Texelaar de status van zeldzaam huiskierras bijna ontstegen.

Vroeger, zo'n veertig à vijftig jaar geleden, liepen er allemaal witte schapen in Nederland. Ja, er mocht bij een enkele kudde een zwarte tussen lopen, maar dat was toch meer een bijzonderheid. Een schaap was wit en daaruit behoorden witte lammeren geboren te worden.

Totdat in 1968 op het bedrijf van A. Oosterbaan te Tzummarum een drieling werd geboren, waarvan er één, een ramlam, een afwijkende kleur had. De wol was niet wit, maar metaalachtig blauw. Oosterbaan, een enthousiaste fokker van runderen en schapen, wilde de achtergrond van deze eigenschap leren kennen en hield het dier aan. Na een seizoen dekdiens in de eigen kudde werden er meer van deze lammeren geboren. Een toevallige vondst elders in Friesland leverde een paar jaar later een blauwe ram voor bloedverversing. Hiermee was de

basis voor een nieuw ras gelegd. Zeldzame inlandse rassen behoeven dus niet per se oud te zijn

De aandacht voor de Blauwe Texelaar groeide geleidelijk, mede door aandacht vanuit het ministerie van Landbouw. Daardoor kon in 1983 de fokgroep de Blauwe Texelaar worden opgericht, die later werd omgezet in een stamboek. De groep oprichters bestond uit zeven liefhebbers-fokkers. Dit aantal groeide gestaag door de jaren heen en zo telt het stamboek thans 300 leden, van wie ongeveer 260 actief aan fokkerij doen. Gezamenlijk hebben zij ongeveer 4000 fokkooien. Gemiddeld geen grote koppels, maar enkele fokkers ontstijgen duidelijk het hobbystadium.

Eigenschappen

De Blauwe Texelaar onderscheidt zich

A. Helder

Fokker Vissers met zijn kudde

natuurlijk in kleur van haar witte rasgenoten. Maar er is meer. Oosterbaan had een eigen visie op de fokkerij en die kwam ook tot uiting in zijn schapenstapel. Zijn kudde was afkomstig van de aankoop van een Texelse boer. Het waren forse, goed ontwikkelde schapen die niet het extreme (beknopte) vleestype vertoonden dat in die tijd de trend in de stamboekfokkerij van de Texelaars aangaf. Met het verder fokken begaf hij zich meestal buiten het stamboek. Deze eigenzinnigheid ligt ten grondslag aan de kwaliteiten van de huidige Blauwe Texelaar.

Het zijn evenredig gebouwde, ruim ontwikkelde dieren met een goede, maar niet extreme vleesaanleg. Ze hebben goed

beenwerk en een vlotte gang. Qua karakter zijn ze levendiger en nieuwsgieriger dan de witte. En het bijeendrijven en vangen moet in één keer goed gaan, anders zijn ze de drijvers te vlug af.

En dan de kleur, die is het meest kenmerkend. De wol heeft, zoals gemeld, een metaalachtig blauwe kleur bij de geboorte. Met het uitgroeien van de wol verkleurt de buitenzijde tot bruin. In de bruinverkleuring zit ook nog variatie, van licht tot donker. Alle tinten zijn binnen het ras toegestaan en hebben bij de fokkers hun eigen aanhangers. Kop en poten zijn bruin, met als bijzonderheid een witte aftekening op de kop, ongeveer in de vorm van een halster.

Er is binnen het ras van de Blauwe Texelaar trouwens ook een andere aftekening op de kop aanwezig, de zogenoemde dassenkop. De laatste heeft twee witte strepen bij de ogen en ook op de onderkaak, vandaar de naam dassenkop. Een verschil is ook dat er bij de halsteraftekening geen scherpe afscheiding is tussen bruine en witte haren, terwijl dat bij de dassenkop juist wel het geval is.

Beide vormen zijn geaccepteerd binnen het ras en dat geeft geen problemen, zelfs binnen families niet. Oud-stamboekvoorzitter Vissers in het Limburgse Meerlo

A. Helder

Blauwe Texelaars met dassenkop (vooraan) en halsteraftekening

heeft een duidelijke voorkeur voor de halsterkoppen, maar zijn zoon ziet graag een dassenkop en is zelfs contactpersoon voor deze onderafdeling. En de schapen discrimineren ook niet, ze lopen gezusterlijk in dezelfde wei.

Hoe zit het nu met de vererving van de kleur? Oosterbaan kreeg bij de nafok van zijn eerste ram enkele blauwen uit witte Texelaars. Dat duidt op recessieve erfelijkheid. Inderdaad leidt een paring van blauw x blauw altijd tot blauw. Een Blauwe Texelaar is dus altijd fokzuiver. Uit een witte Texelaar kan een blauwe worden geboren als deze drager is van de blauwfactor: het bekende patroon bij enkelvoudige factoren met dominantie/recessiviteit.

Hoe zal het verder gaan?

De Blauwe Texelaar heeft zich in de korte tijd van haar bestaan ontwikkeld uit het vrijwel niets tot een populatie die de status van zeldzaamheid is ontstegen. Dat duidt op aantrekkingskracht van de liefhebber, maar ook op kwaliteiten op het commerciële vlak. Waar liggen die kwaliteiten en hoe zal het verder gaan?

Uw redacteur ging op bezoek bij twee toonaangevende stamboekleden en merkte een sterke eensgezindheid. De fokkers Vissers in Meerlo en Co de Wildt in Zuid-Oost Beemster willen een hard, goed ontwikkeld schaap met weinig geboorteproblemen dat zich goed kan handhaven bij met name het beheer van natuurterreinen. Er is binnen het stamboek wel een kleine stroming om een wat luxer dier te fokken, maar daar ligt volgens Vissers en De Wildt niet de toekomst. Dan ga je naar het beknopte tentoonstellingstype en daar moet het niet heen. Bij de witte Texelaars zijn ze immers juist bezig om van dat pad af te raken.

De Blauwe Texelaar heeft al diverse goede kenmerken en daarmee moet het ras zich blijven onderscheiden. Dan lonkt er een kleurrijke toekomst. ●

Blauwe Texelaars op de dijk van Texel

A. Helder

A. Helder